

**„Al. I. Cuza” University Iași
Faculty of Philosophy and Socio-Political Sciences
Doctoral School**

**SOCIAL AND CULTURAL DIMENSIONS
OF THE IASI ARCHBISHOPRIC
DOCTORAL DISSERTATION – SUMMARY**

**Scientific Coordinator
Univ. Prof. PhD Nicu Gavriluță**

**PhD student
Univ. Assist. Valerica Ciobanu**

**Iasi
2012**

TABLE OF CONTENTS

Introduction.....	5
1. Theoretical and methodological considerations.....	11
1.1. Theoretical and methodological specifications concerning the social and cultural dimensions of the Iasi Archbishopric.....	11
1.2. Methodological research frame.....	49
1.3. Operationalizing the concepts.....	52
2. Iasi Archbishopric. Institutional and Community aspects.....	53
2.1. The past and present life of the Iasi Archbishopric.....	53
2.2. Structural and organizational aspects of the Iasi Archbishopric.....	69
3. Iasi Archbishopric. Social and cultural particularities.....	83
3.1. Key values of orthodoxy.....	83
3.1.1. Values which result from the orthodox view of society.....	83
3.1.2. Personal values. Christian virtues.....	92
3.2. The value system of the analysed believer community.....	107
4. Social representations of the Iasi Archbishopric in the Iasi community space. Sociological research.....	125
4.1. Methodological specifications concerning the research.....	125
4.2. The Orthodox church functions in society.....	126

4.3. Manners of involvement in the social and cultural life of the society.....	136
4.3.1. Social and humanitarian services.....	136
4.3.2. Case study. Social work office Deaconry.....	150
4.3.3. Involvement in the cultural life of the society. Education. Literature. Means of mass-communicating.....	163
4.4. Iasi Archbishopric images.....	173
4.4.1. Representations in the local media.....	173
4.4.2. Image reflections in the believer community.....	184
Conclusions.....	193
Bibliography.....	195
Appendix.....	207

Key words: Iasi Archbishopric, Church, social and cultural dimensions, institution, community, culture, socio-cultural values, religious values, Christian virtues, social representations, institutional image.

INTRODUCTION

Argument

The final years of the 20th century and the opening ones of the 21st century consist, on an international scale, of a period of changes visible on the social and cultural plans. The political and social changes that occurred during this period of time, but also the ease of access to means of mass-communication, which increased the possibilities for this between people at different ends of the world, brought forth the problem of plurality and cultural diversity to the social life foreground. In the context of globalization, which imprints on the current society in its entirety, there is more and more talk about the assertion of cultural and individual specificity of the traditional communities.

The church, in its quality of a universal ecclesial community shown in different local stances, is one of the most important factors which contributed, throughout history, to the formation and crystallisation of the socio-cultural communities in which it had asserted itself. The grafting of Christian religious beliefs and practices on an existing cultural background of these communities has generated in most cases the birth of a Christianity with a local specificity. For instance, for the Orthodox Church, the Byzantine imperial model, overlain on an archaic rural base, has led to the start of

a folk orthodoxy, with a cosmic character¹. For Romanians this Orthodox model is at the basis of both their religious and their national identity, an unbreakable connection existing between the two.

The new socio-cultural context of the contemporary world, influenced by the cohabitation of the modern with the postmodern deeply affects the identity of the traditional communities. In this manner, under the effect of the actual cultural conditions, a change in the classical value hierarchy; on a religious plan one deals with the so-called religious modernity, characterised by the rejection of the community models suggested by traditional religions, the affirmation of individuality by pushing religion from the public space into the private one, the arrival of several new religious beliefs, but also the increase of the moral permissiveness by rejecting the moral standards outlined by the church.

These circumstances make the Romanian Orthodox Church define its position concerning modernity and assume the part of promoting religious and national values in the conservation of the popular Christianity which has manifested itself in this country, so as to preserve the religious and national identity which has defined this people throughout the ages.

The following research intent on surprising the church as an essential factor of the definition of the social and religious Romanian specificity, following the socio-political challenges generated throughout time, but also the cultural juncture of modernity. To this end, the Iasi Archbishopric has been chosen, not only as an institution, an administrative unit of the Romanian Orthodox church, but also in its community version, as holder of a deep spiritual life.

---

¹ Ioan I. Ică Jr., „Globalizarea – mutatii si provocari” in Ioan I. Ică Jr; Germano Marani, *Gândirea socială a Bisericii*, Deisis, Sibiu, 2002, p. 492.

The reason for choosing the Iasi Archbishopric as a study subject is the existence in this community of a religious and church-going life dating back to the constituency of the of the political feudal state Moldova. Furthermore Iasi is a strong cultural and historical centre, where important figures of the Romanian culture lived e.g. bishops Varlaam and Dosoftei, Grigore Ureche, Miron Costin, Nicolae Milescu Sword Bearer, Ion Necule, Dimitrie Cantemir, Gheorghe Asachi, Vasile Alecsandri, Ion Creangă, I.L. Caragiale, Mihail Sadoveanu, Nicolae Iorga, Mihai Eminescu, Grigore Moisil, George Emil Palade, Emil Racoviță, Alexandru Philipide or C.I. Parhon. Former capital of Moldova, Iasi holds a most impressive religious and cultural inheritance (over 50 historical churches, as well as other traditional cultural institutions). Being the second important university centre in the country, Iasi is also a multicultural centre, where several international communities like the Greek, the Jewish, or the Italian one mingle, and where there are multiple cultural centres (French, German, Latin-American, The British Council). The population being mostly Orthodox (93.50%)², Iasi is the residency of the Moldova and Bucovina Bishopric. Since 1990 it is also here that a powerful pilgrimage and ecumenical centre has its bearings.

Research Objectives and Hypothesis

The hereby study sets on several analysis directions like: an examination of the institutional and community frame within the Iasi Archbishopric, the investigation of the existence of social and religious modernity within the community of believers from Iasi Bishopric, the research of

---

² Acc. to The National Statistics Institute, *România. Recensământul populației și al locuințelor, 18 martie, 2002, vol. I – Populație – Structură demografică*, București, 2003, s.e., pp. 766 – 767.

the image that the Iasi Archbishopric has in the local media and the representations in the analysed believer communities.

A first hypothesis to start from in the following research is that within the studied community of believers modern and postmodern values coexist with traditional Christian-orthodox ones. Elements of modernity and post modernity being present, it is to be expected to find a tendency to individualise and withdraw toward intimacy the religious cult, religious beliefs altered from the traditional views, and the tendency to dominate the social values typical to modern culture i.e. the predominance of individuality over community spirit.

As a result of the analysis, this hypothesis is confirmed, the following tendencies being identified: the presence of factors foreign from the fundamental orthodox dogmas, a low level of religious values and traditional beliefs and a preference toward private religious practices in ill favour of the community ones.

Another hypothesis for the research is that in the context of a modern cultural layer, religion in the social part of the church decreases – this also having been confirmed by a high tolerance towards acts assailed by the church and an increased percentage of negative answers to the question whether the church might solve moral, family or social problems.

A last hypothesis refers to the degree of trust in the institution, which in a community with an ancient Christian tradition, but under the influence of modern values, is expected to shift depending on various factors like: social features of the respondents, their individual values, the degree to which they are involved in religious and church activities, the degree of their trust in the institution and the clergy, but also psychological factors. The hypothesis is only partially confirmed.

The goal of the paper is to describe social, cultural and spiritual aspects which customise Iasi Archbishopric as an ecclesial community.

In order to meet the goal, the following general objectives have been set:

1. The description of the institutional and community setting of Iasi Archbishopric
2. Describing the cultural profile of the Iasi Archbishopric
3. Identifying the ways of involvement in the social and cultural life of the believer community

Custom objectives corresponding to the general task system are:

1. Defining the features which define the Iasi Archbishopric as an ecclesial community
2. Presenting the historical data which have marked the existence of the Iasi Archbishopric
3. A structural and organizational analysis of the Iasi Archbishopric
4. Identifying the authority agents within the studied ecclesial community
5. Presenting the value system to which the Iasi Archbishopric refers to as an institution and an ecclesial community
6. Mentioning the part played by the Iasi Archbishopric within the believer community
7. Identifying ways of social and cultural involvement of the Iasi Archbishopric in the believer community
8. The image analysis of the way in which the Iasi Archbishopric is viewed in the local press
9. The image analysis of the way in which the Iasi Archbishopric is viewed in the believer community

PAPER CONFIGURATION

The paper *Social and Cultural Dimensions of the Iasi Archbishopric* is made up of four chapters as follows:

The first chapter deals with the theoretical and conceptual system which builds the experiential research. A series of terms are explained here, like that of a community, with particularities of a religious community, that of institution, organisation, church and culture, with the instance of organisational culture, but also that of value – cultural, social, religious, moral – virtue and canon.

Approaching the concept of church from two perspectives is essential to the methodological demarche of the research; one is the institutional perspective which defines the church in its structural, organisational, administrative aspect, the other is the community perspective in which the church is considered a living organ whose members are closely co-dependent to the unity of faith, the limits of this community overreaching its momentary reality to accomplish its ultimate goal – that of communion with Christ.

The second chapter deals with the historical and structural background of the Iasi Archbishopric. The main ideas outline the age of the Orthodoxy in Moldavia, which points to the existence of an initial administrative church even from the first centuries of the Christian era, but also to a very tight religious community which has outlasted different hostilities stemming from socio-political conditions throughout time. At present, the Iasi Archbishopric is an ecclesial unit structured by clear-cut principles which encompasses the believer communities from Iasi, Neamt and Botosani counties.

The third chapter defines the value system of the believer communities from Iasi, Neamt and Vaslui counties, related to the reference value system of the church. The research brings forth the detachment of the believers from

some of the religious values and beliefs, and their attachment to new values which have been adopted thanks to the cultural modernity.

The last chapter outlines the social and cultural part that the Iasi Archbishopric has played within the believer community throughout time, but also the ways in which it is involved in the present socio-cultural life of the community. The analysis paths include: the mission that the Romanian Orthodox Church has in the current society, the social and humanitarian activities that the Iasi Archbishopric has had since the first documentary certifications until the present days, and the ways in which it is involved in the cultural life of the community. The chapter also mentions the research on the image the Iasi Archbishopric has in the local media and believer community.

*

Having reached the end of a very generous but difficult research in its complexity and size thanks must be offered to the people that contributed and guided the entire process.

First of all, thanks must be offered to Professor Nicu Gavriluta, the scientific coordinator of this paper, for the trust given when he assigned me to this research and guided me closely in the development of the thesis. Thanks must also be offered to professors Maria Cojocaru, Dumitru Stan and Mihai Dinu Gheorghiu, who know the entire road that I have taken until this moment and who have offered important suggestions and observations which have helped me order my ideas.

I thank my colleagues who have offered me the necessary books for documenting my thesis and who have cleared my path to research through their suggestions.

I also thank everybody who has in any way made sacrifices so that I arrive at this end. I mention here my husband, on whom I relied on multiple occasions, my son

who has understood the importance of my study, my parents who have granted me unconditional support and everybody who has presented me with spiritual and material resources, that I have so needed.

CONCLUSIONS

Based on the definitions suggested by religion sociologists (Emile Durkheim, Max Weber, Gabriel Le Bras, Joachim Wach, Danièle Hervieu-Léger, Jean-Paul Willaime and others), the church is found in two stances - that of a religious institution grounded on strict rules and principles, organisation and clear-cut hierarchy, and that of a community in which it functions as a living part, in a perpetual evolution process. Also the way in which the Romanian Orthodox Church defines itself concerns its community organisation but also an institutional structure very minutely bordered.

Relying on the principle of universality and unity of the church, the Iasi Archbishopric involves itself in the union with the entire Orthodox community, but in the same time manifests its Romanian ecclesial structure specificity as an integrated part of the Romanian Orthodox Church. For this reason, the sacramental mission of the Iasi Archbishopric is manifested on three plans: sacramental-liturgical, mystically-ascetic and socio-communitarian. Being a part of the Romanian national distinctiveness by identifying itself with the Romanian nation on a cultural land territorial plane, the Iasi Archbishopric assumes at the same time a mission unique to the local community.

The historical documents attest the existence of a church administration ever since the first centuries of the Christian era and of a religious community extremely homogenous and tied to the Orthodox Christianity; this being an explanation for the miracle of its existence during times of incredible hostility. Evidence for this is the overwhelming

majority of Orthodox in the studied area (93.50%). At present the Iasi Archbishopric encompasses Iasi, Neamt and Botosani counties, and has strict principles and canons of regularising the ecclesial organisation and structure.

On the already existing layer of Orthodoxy elements of modern and postmodern factor keep appearing, evidence of which can be seen in the preference of keeping religiousness private as opposed to making it part of the community; a religiousness which has decreased in the fundamental dogma of the Orthodox church, a decrease in the trust attributed to the ecclesial institution, the cohabitation between traditional values and beliefs and modern and postmodern ones, an increase in moral permissiveness and the low support for the church as a part of the institutions which set moral and social canons.

Throughout the centuries the Orthodox Church has identified itself with the problems of the Romanian people, taking part in the social struggle of the country's population. As to how the Iasi Archbishopric has been part of this struggle, historical documents attest its participation in various social and political events like: the 1907 uprising, the war for independence, the two world wars, etc.

The humanitarian activity held has an ancient tradition, a fact well-known being that the first social lodgings in this country were built by the Church. In Moldavia was built the first monastery hospital in the country (at Zografu Monastery during the reign of Stefan cel Mare). Nowadays the philanthropic activity is supported by especially designed offices of the church (by creating the office Deaconry and various other associations and organisations with a social character) but also through partnership with the local authorities for creating the support needed by the underprivileged.

Within the Iasi Archbishopric an intense cultural activity was held, the Church being an important factor in the

development of the Romanian educational system, the arts, crafts and press. Some of the most important clergy from the Iasi Archbishopric have personally had an overwhelming contribution to the development of the Romanian literature and education (bishops Varlaam, Dosoftei, Anastasie Crimca etc.)

Now the Iasi Archbishopric has the role to promote and preserve socio-cultural and traditional religious values, by clearly defining its position on various modern-world challenges (bioethical problems, religious syncretism, and the secularization of society).

On a background of induced cultural modern and post modern elements but also under the influence of the press, trust in the ecclesial institution here analysed has been decreasing, negative opinions toward the clergy having been registered.

GENERAL BIBLIOGRAPHY

- ***, „Parafrază în 150 de capete a Sfântului Simeon Metafrastul la cele 50 de cuvinte ale Sfântului Macarie Egipteanul, în Filocalia sfințelor nevoițe ale desăvârșirii”, vol. 5, traducere, introducere și note de pr. prof. dr. Dumitru Stăniloae, ediția a II-a, București, 1995.
- ***, *Biblia sau Sfînta Scriptură*, București, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1991.
- ***, *Candela Moldovei*, an VI, nr. 5-6 / mai - iunie / 1997, Editura Trinitas, Iași, 1997.
- ***, *Filocalia sau culegere din scrierile sfinților Părinți cari arată cum se poate omul curăți, lumina și desăvârși*, vol. 1, ediția a II-a, tradusă din grecește de prot. stavr. dr. Dumitru Stăniloae, Institutul de Arte Grafice „Dacia Traiană” S. A., Sibiu, 1947.
- ***, *Grigorie de Nyssa, Opt omilii la Fericiri*, traducere și schiță biografică de pr. Sandu Gh. Stoian, Editura Anastasia, București, 1999.
- ***, *Hotărâri ale Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române referitoare la activitatea bisericească (1986-2002)*, Editura Episcopiei Dunării de Jos, Galați, 2003.
- ***, „Hrisovul Domnitorului Antonie Rusăt Voevod, în care se arată că dela 1677 Biserica Sântului Neculai Domnesc din Iași se declară Mitropolie și care continuă a fi Mitropolie în Iași până la 1682, când devine Mitropolie Biserica Stratenia, zidită de Anastasia, Dómna lui Duca”, în Erbiceanu, Constantin, *Istoria Mitropoliei Moldaviei și Sucevei și a Catedralei Mitropolitane din Iași. Urmată de o serie de documente, de facsimile și de portrete privitoare la Istoria Națională și Bisericescă a*

- Românilor*, Tipografia Cărților Bisericești, București, 1888
- ***, „Învățăturile duhovnicești ale Sfântului Petru Damaschin”, în *Filocalia sfințelor nevoițe ale desăvârșirii*, vol. 5, traducere, introducere și note de pr. prof. dr. Dumitru Stăniloae, ediția a II-a, București, 1995.
- ***, *Le travail, un bien pour l'homme...*, Presses Universitaires de Namur, Namur, 1984.
- ***, „Parafrază în 150 de capete a Sfântului Simeon Metafrastul la cele 50 de cuvinte ale Sfântului Macarie Egipteanul, în *Filocalia sfințelor nevoițe ale desăvârșirii*”, vol. 5, traducere, introducere și note de pr. prof. dr. Dumitru Stăniloae, ediția a II-a, București, 1995.
- ***, „Regulamentul de organizare și funcționare a sistemului de asistență socială al B.O.R., aprobat în formă definitivă prin Hotărârea Sfântului Sinod nr. 245/2001”, în ***, *Hotărâri ale Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române referitoare la activitatea bisericească (1986 – 2002)*, Editura Episcopiei Dunării de Jos, Galați, 2003.
- Academia, Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”, *DOOM. Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române*, ediția a II-a revăzută și adăugită, Editura Univers Enciclopedic, București, 2007.
- Andersen, L., Margare; Taylor, Francis, Howard, *Sociology: Understanding a Diverse Society, fourth edition*, Belmont, Thomson Learning Inc., 2008.
- Andrei, Petre, *Filosofia valorii*, Polirom, Fundația Academică „Petre Andrei”, Iași, 1997.
- Arhiva Mitropoliei Moldovei și Bucovinei, dosar 79/1919.
- Arhiva Mitropoliei Moldovei și Bucovinei, dosar 100/1902.

- Arhiva Mitropoliei Moldovei și Bucovinei, dosar 120/1922; dosar nr. 35/1921.
- Arhiva Mitropoliei Moldovei și Bucovinei, dosar 14/1908.
- Arhiva Mitropoliei Moldovei și Bucovinei, dosar 33/1923.
- Arhiva Mitropoliei Moldovei și Bucovinei, dosar 42/1916 - 1917.
- Arhiva Mitropoliei Moldovei și Bucovinei, dosar 50/1923.
- Arhiva Mitropoliei Moldovei și Bucovinei, dosar 64/1916.
- Arhiva Mitropoliei Moldovei și Bucovinei, dosar 81/1911.
- Arhiva Mitropoliei Moldovei și Bucovinei, dosar 90/1908.
- Arhiva Mitropoliei Moldovei și Bucovinei, dosar 90/1910.
- Arhiva Mitropoliei Moldovei și Bucovinei., dosar nr. 116/1912.
- Baggio, Stéphanie, *Psychologie sociale: concepts et expériences*, De Boeck & Larcier, Bruxelles, 2006.
- Barnard, I., Chester, *The Functions of the Executive*, Harvard University Press, Cambridge, Mass., 1968.
- Bădescu, Ilie, *Tratat de geopolitică*, Editura „Mica Valahie”, București, 2004.
- Biroul de Presă al Arhiepiscopiei Iașilor, „Activitatea Arhiepiscopiei Iașilor în 2011”, în *Candela Moldovei* nr. 1-2/2012, Editura Doxologia, Iași, 2012.
- Blaikie, David; Ginn, Diana, *The Legal Guide for Religious Institutions: Churches, Synagogues, Mosques, Temples and other Religious Communities*, The Continuum International Publishing Group Inc., New York.
- Bocancea, Cristian; Neamțu, George, *Asistența socială. Elemente de teorie și strategii de mediere*, Editura A92, Iași, 1996.
- Braniște, Ene, *Liturgica generală. I*, ediția a III-a, Editura Episcopiei Dunării de Jos, Galați, 2002.
- Buzducea, Doru, *Sisteme moderne de asistență socială. Tendințe globale și practici locale*, Polirom, Iași, 2009.

- Cabasila, Nicolae, *Despre viața în Hristos*, studiu introductiv și traducere din limba greacă de Teodor Bodogae, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1997.
- Carp, Radu ; Gal, Grațian, Dacian; Mureșan, Sorin; Preda, Radu, *În căutarea binelui comun. Pentru o viziune creștină a democrației*, Editura Eikon, Cluj-Napoca, 2008.
- Carp, Radu, *Dumnezeu la Bruxelles. Religia în spațiul public european*, Eikon, Cluj- Napoca, 2009.
- Carp, Radu, *Religia în tranziție. Ipostaze ale României creștine*, Eikon, Cluj-Napoca, 2009.
- Chelcea, Septimiu, *Metodologia cercetării sociologice. Metode cantitative și calitative*, Editura Economică, București, 2007.
- Chelcea, Septimiu, *Metodologia elaborării unei lucrări științifice*, Comunicare.ro, București, 2003.
- Chiciudean, Ioan; Halic Bogdan-Alexandru, *Analiza imaginii organizațiilor*, Școala Națională de Studii Politice și Administrative. Facultatea de Comunicare și Relații Publice, București, 2007.
- Chirica, Vasile, „Creștinismul la est de Carpați. Secolele II – X”, în volumul omagial *Priveghind și lucrând pentru mântuire*, Editura Trinitas, Iași, 2000.
- Conovici, Iuliana, *Ortodoxia în România postcomunistă. Reconstrucția unei identități publice*, vol. 1, Editura Eikon, Cluj-Napoca, 2010.
- Conovici, Iuliana, *Ortodoxia în România postcomunistă. Reconstrucția unei identități publice*, vol. II, Editura Eikon, Cluj-Napoca, 2010.
- Dascălu, Nicolae, „Ortodoxia Ecumenică în Moldova” în Mitropolia Moldovei și Bucovinei, *Teologie și viață. Revistă de gândire și spiritualitate*, anul V (LXXI), nr. 10 – 12, Octombrie- Decembrie 1995, Trinitas, Iași, 1995.

- De Finance, J.S., Joseph, *Personne et valeur*, Editrice Pontificia Universita Gregoriana, Roma, 1992.
- Demciuc, M., Vasile, „Arhiepiscopia Sucevei și Rădăuților”, în *Autocefalie și responsabilitate*, Editura Basilica a Patriarhiei Române, București, 2010.
- Deth, Van, W., Jan; Scarbrough, Elinor, *The Impact of Values. Beliefs in Government*, volume four, Oxford University Press, New York, 1998.
- Dosoftei, Morariu, *Sfântul Serafim de Sarov. Viața, nevoințele și învățăturile*, ediția a II-a, Editura Multiprint, Iași, 2002.
- Drăgan, Constantin, Josif, *Mileniul Imperial al Daciei*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1986.
- Dumea, Claudiu, *Salvați viața!*, Editura ARC, București, apărută la Buzău, 1997.
- Dumitru, Stan, *Fundamentarea asistenței sociale în spațiul românesc*, în George Neamțu (coord.), *Tratat de asistență socială*, Polirom, Iași, 2003.
- Durkheim, Emile, *Les formes élémentaires de la vie religieuse. Le système totémique en Australie*, Quadrige/Presses Universitaires de France, Paris, 1998.
- Elliot, Jacques, *The Changing Culture of a Factory*, Routledge, London, 2001.
- Enriquez, Eugène, *L'organisation en analyse*, Presses Universitaires de France, Paris, 1992.
- Erbiceanu, Constantin, *Istoria Mitropoliei Moldaviei și Sucevei și a Catedralei Mitropolitane din Iași. Urmată de o serie de documente, de facsimile și de portrete privitoare la Istoria Națională și Bisericească a Românilor*, Tipografia Cărților Bisericești, București, 1888.
- Etzioni, A., *Modern Organizations*, Englewood Cliffs, Prentice-Hall, New Jersey, 1964.

- Etzioni, Amitai; Volmert, Drew; Rothschild, Elanit, *The communitarian Reader: Beyond the Essentials*, Rowman& Littlefield Publishers, Inc., Lanham, Maryland, 2004.
- Evdokimov, Paul, *Femeia și mântuirea lumii*, prefața de Olivier Clément, traducere de Gabriela Moldoveanu și pr. dr. Vasile Răducă, Asociația Filantropică medicală Christiana, București, 1995.
- Evdokimov, Paul, *Ortodoxia*, traducere din limba franceză de dr. Irineu Ioan Popa, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1996.
- Floca, N., Ioan, *Drept canonic ortodox. Legislație și administrație bisericească*, vol. 1, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1990.
- Gavriliuță, Nicu, *Antropologie socială și culturală*, Polirom, Iași, 2009.
- Geană, Gheorghiuță, „Religia ca terapeutică socială” în Flonta, Mircea; Keul, Hans-Klaus; Rösen, Jörn (coordonatori), *Religia și societatea civilă*, Editura Paralela 45, Pitești, 2005.
- Gheorghe, Manuela, *Religie și schimbare socială în România*, Editura Fundației AXIS, Iași, 2004.
- Giurescu, C. Constantin, (coord.) et. al., *Istoria României în date*, Editura Enciclopedică Română, București, 1971.
- Giurescu, C., Constantin, Giurescu, C. Dinu, *Istoria Românilor. De la mijlocul secolului al XIV-lea până la începutul secolului al XVII-lea*, vol. 2, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1976.
- Gudea, Nicolae; Ghiurco, Ioan, *Din istoria creștinismului la români. Mărturii arheologice*, cu o prefață de Prea Sfințitul dr. Vasile Coman, Episcopul Oradiei, Editura Episcopiei Ortodoxe Române a Oradiei, Oradea, 1988.

- Habra, Georges, *Iubire și senzualitate*, traducere Dora Mezdrea, Editura Anastasia, București, 1994.
- Halic, Bogdan-Alexandru; Chiciudean, Ioan, *Analiza imaginii organizațiilor*, Școala Națională de Studii Politice și Administrative. Facultatea de Comunicare și Relații Publice, București, 2007.
- Hervieu-Léger, Danièle; Willaime, Jean-Paul, *Sociologies et religion. Approches classiques*, Presses Universitaires de France, Paris, 2001.
- Hoffman, Oscar, *Sociologia organizațiilor*, Editura Economică, București, 2004.
- Hofstede, Geert, *Culture's consequences. Comparing values, behaviors, institutions and organisations across nations*, second edition, Sage Publications, Thousand Oaks, California, 2001.
- Hofstede, Geert; Hofstede, Jan Gert; Minkov, Michael, *Cultures and Organizations: Software for the Mind. Intercultural Cooperation and Its Importance for Survival*, Third Edition, McGraw-Hill Companies, Inc., New York, 2010.
- Ică, I., Ioan, jr., „Dilema socială a Bisericii Ortodoxe Române: radiografia unei probleme” în Ică jr., I., Ioan; Marani, Germano, *Gândirea socială a Bisericii*, Deisis, Sibiu, 2002.
- Ică, I., Ioan, jr., „Globalizarea – mutații și provocări” în Ică jr., I., Ioan; Marani, Germano, *Gândirea socială a Bisericii*, Deisis, Sibiu, 2002, p. 492.
- Institutul Național de Statistică, România. *Recensământul populației și al locuințelor, 18 martie, 2002, vol. I – Populație – Structură demografică*, București, 2003, s.e..
- Iorga, N., *Istoria Bisericii Românești și a vieții religioase a românilor*, vol .1, Ediția a II-a revizuită și adăugită, Editura Ministeriului de Culte, București, 1928.

- Kalaitzidis, Pantelis, *Ortodoxie și modernitate*, introducere, traducere din neogreacă de Florin Cătălin-Ghiț, cu o prefață de Radu Preda, Editura Eikon, Cluj-Napoca, 2010.
- Kearsley, Roy, Church, *Community and Power*, Ashgate Publishing Limited, Farnham, Surrey, England, 2008.
- Lafaye, Claudette, *Sociologia organizațiilor*, traducere de Mihaela Zoicaș și Elisabeta Stănciulescu, Polirom, Iași, 1998.
- Lambru, Mihaela, „Asistența socială în România. Două secole de evoluție instituțională”, în Ligia Livadă-Cadeschi (coord.), *Sărăcie și asistență socială în spațiul românesc (sec. XVIII - XX)*, Colegiul Noua Europă, București, 2002.
- Leb, Ioan-Vasile, „Biserica ortodoxă și societatea civilă” în Flonta, Mircea; Keul, Hans-Klaus; Rösen, Jörn (coordonatori), *Religia și societatea civilă*, Editura Paralela 45, Pitești, 2005.
- Linton, M., Ralph, *Fundamentul cultural al personalității*, Editura Științifică, București, 1968.
- Livadă-Cadeschi, Ligia, „Săracii din Țările Române la începutul timpurilor moderne”, în Ligia Livadă - Cadeschi (coord.), *Sărăcie și asistență socială în spațiul românesc (sec. XVIII - XX)*, Colegiul Noua Europă, București, 2002.
- MacIver, Morrison, Robert, *Community: a sociological study. Being an attempt to set out the nature & fundamental laws of social life*, Frank Cass and Company Limited, Abingdom, Oxon, 1970.
- Mănoiu, F.; Epureanu, V., *Asistența socială în România*, Editura ALL, București, 1996.
- Meyendorff, John, *Teologia bizantină. Tendințe istorice și teme doctrinare*, traducere din limba engleză de pr. conf. dr. Alexandru I. Stan, Editura Institutului Biblic

- și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1996.
- Miftode, Vasile, *Tratat de metodologie sociologică*, Editura Lumen, Iași, 2003.
- Mitropolia Moldovei și Bucovinei, Arhiepiscopia Iașilor, *Sectorul de asistență socială și medicală Diaconia. Raport de activitate 2011*, s.e., Iași, 2012.
- Mitropolia Moldovei și Bucovinei, *Candela Moldovei. Buletinul oficial al Arhiepiscopiei Iașilor*, nr.1 - 2, Editura Doxologia, Iași, 2012.
- Moldovan, Ilie, *Adevărul și frumusețea căsătoriei - Teologia iubirii*, vol. II, Alba Iulia, 1996.
- Morariu, Dosoftei, *Sfântul Serafim de Sarov. Viața, nevoințele și învățăturile*, ediția a II-a, Editura Multiprint, Iași, 2002.
- Moraru, Alexandru, *Biserica Ortodoxă Română între anii 1885 – 2000. Biserică. Națiune. Cultură*, vol. 3, tom. 1, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2006.
- Nica, Emilian, *Aduceți-vă aminte de înaintașii voștri. Arhiepiscopia Iașilor între anii 1900 – 1948*, Editura Doxologia, Iași, 2009.
- Nisbet, A., Robert, *Tradition and revolt*, Transaction Publishers, New Brunswick, New Jersey, 1999.
- Păcurariu, Mircea, *Sfinți daco-români și români*, Trinitas, Editura Mitropoliei Moldovei și Bucovinei, Iași, 1994.
- Păcurariu, Mircea, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, vol. 1, ediția a II-a, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1991.
- Păcurariu, Mircea, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, vol. 2, ediția a II-a, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1994.

- Păcurariu, Mircea, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, vol. 3, ediția a II-a, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1981.
- Panaite, Nica; Iftimescu, Aurelian, *Management. Concepte și aplicații*, Editura Universității Al. I. Cuza, Iași, 2003.
- Pandele, Dorin, Gabriel, „Misiunea socială a Bisericii astăzi”, în Arhiepiscopia Dunării de Jos” în *Teologie și viață la Dunărea de Jos*, fascicula VIII, Editura Arhiepiscopiei Dunărea de Jos, Galați, 2009.
- Park, Joon-Sik, *Missional Ecclesiologies in Creative Tension: H. Richard Niebuhr and John Howard Yoder*, Peter Lang Publishing, Inc., New York, 2007.
- Parsons, Talcott, *The social system*, The Free Press of Glencoe, Collier-Macmillan Limited, London, 1964.
- Pavel, Constantin, „Problèmes de morale chrétienne dans les préoccupations des théologiens orthodoxes roumains”, în *L'Église Orthodoxe Roumaine, De la Théologie orthodoxe roumaine des origines à nos jours*, Édition de L'Institut Biblique et de Mission Orthodoxe, Bucarest, 1974.
- Petrică Ion, *Biserica și asistența socială din România*, Institutul European, Iași, 2012.
- Polin, Raymond, *La création des valeurs*, troisième édition, s.e., Paris, 1977.
- Popescu, Emilian, „Creștinismul timpuriu pe teritoriul României. 1. Originile apostolice. 2. Bizanțul sau Roma?”, în volumul omagial *Priveghind și lucrând pentru mântuire*, Editura Trinitas, Iași, 2000.
- Preda, Radu, *Semnele vremii. Lecturi social-teologice*, Eikon, Cluj-Napoca, 2008.
- Rad, Ilie, *Cum se scrie un text științific*, Polirom, Iași, 2008.
- Sântul Sinod al S-tei Biserici Autocefale Ortodoxe Române, *Legea Organică. Regulamentele Sântului Sinod al Sântei Biserici Autocefale Ortodoxe Române, Lege pentru Alegerea Mitropoliților și Episcopilor*

eparhioți cum și a Constituirii S-tului Sinod al Sântei Biserici Autocefale Ortodoxe Române, prefață Innocenție M. Ploeșteanu, dată în București la 14 Decembrie 1872, sancționată și promulgată de domnul României Carol I („prin grația lui D-zeu și voința națională, Domn al României”).

- Sântul Sinod al S-tei Biserici Autocefale Ortodoxe Române, *Legea Organică. Regulamentele Sântului Sinod al Sântei Biserici Autocefale Ortodoxe Române, Regulament pentru arangiarea Arhierilor locotenenți pe eparhii*, dat în București, 7 Iunie, 1873.
- Sârbu, Tănase, *Etică. Valori și virtuți morale*, Editura Societății Academice „Matei Teiu Botez”, Iași, 2005.
- Schein, H., Edgar, *Organizational Culture and Leadership*, Jossey-Bass, San Francisco, 1985.
- Sfântul Ioan Damaschin, *Dogmatica*, ediția a III-a, traducere de pr. D. Fecioru, Editura Scripta, București, 1993.
- Sfântul Ioan Scărarul, *Scara*, traducere, introducere și note de pr. prof. dr. Dumitru Stăniloae, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1992.
- Soare, Ovidiu, *Biserica și comunitățile umane*, Editura Episcopiei Dunării de Jos, Galați, 2008.
- Soloviov, Vladimir, *Fundamentele spirituale ale vieții. Scrisori duminicale și pascale*, studiu introductiv și traducere de diac. Ioan I. Ică jr., Editura Deisis, Alba Iulia, 1994.
- Stan, Liviu, *Despre principiile canonice fundamentale ale Ortodoxiei*, în Revista Teologică, nr. 3, Editura Andreiana, Sibiu, 2010.
- Stănescu, Dumitru, *Viața religioasă la români și influența ei asupra vieții publice*, Tipografia Cărților Bisericești, București, 1906.

- Stăniloae, Dumitru, *Spiritualitatea ortodoxă. Ascetica și mistica*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1992.
- Stăniloae, Dumitru, *Teologia dogmatică ortodoxă*, vol. 1, ediția a II-a, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1996.
- Stăniloae, Dumitru, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, vol. 2, ediția a II-a, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1997.
- Stark, Werner, *Sociology of religion*, vol. 1 – 5, Taylor & Francis, London, 1966.
- Stoian, Cornelia, Jeanne-Marie, *Influența religiei asupra sistemelor sociale*, Vasiliana '98, Iași, 2007.
- Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, „Cuvânt înainte” în Păcurariu, Mircea, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, vol. 1, ediția a doua, Editura Institutului Biblic și de Misiune, București, 1991.
- Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, „Răspunderea socială a Bisericii în Europa – operă misionară și ecumenică comună” în Ică jr., I., Ioan; Marani, Germano, *Gândirea socială a Bisericii*, Deisis, Sibiu, 2002.
- Teodor, Gh., Dan, *Creștinismul la est de Carpați. De la origini până în secolul al XIV-lea*, Editura Mitropoliei Moldovei și Bucovinei, Iași, 1991.
- Teșu, Ioan-Cristinel, „Cunoașterea lui Dumnezeu în învățătura și trăirea filocalică” în Mitropolia Moldovei și Bucovinei, *Teologie și viață. Revistă de gândire și spiritualitate*, anul V (LXXI), nr. 10 – 12, Octombrie-December 1995, Trinitas, Iași, 1995.
- Tilley, W., Terrence, *The Wisdom of Religious Commitment*, Georgetown University Press, Washington, D.C., 1995.

- Tönnies, Ferdinand, *Community and society*, translated and edited by Charles P. Loomis, Dover Publications, Inc., Mineola, New York, 2002.
- Tufiș, Claudiu, „Încrederea instituțională – victimă a tranziției postcomuniste”, în Voicu, Bogdan; Voicu, Mălina (coordonatori), *Valori ale românilor: 1993 – 2006. O perspectivă sociologică*, Institutul European, Iași, 2007.
- Turliuc, Maria, Nicoleta, *Imaginar, Identitate și reprezentări sociale. Imaginea elementului alogen în mentalul colectiv românesc*, referenți științifici: prof. univ. dr. Teodor Dima și prof. univ. dr. Ion Dafinoiu, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2004.
- Vicovan, Ioan; Niță-Danielescu, Daniel; Sturzu, Constantin; Racu, Bogdan, „Arhiepiscopia Iașilor”, în ***, *Autocefalie și responsabilitate*, Editura Basilica a Patriarhiei Române, București, 2010.
- Vlăsceanu, Mihaela, *Organizații și comportament organizațional*, Polirom, Iași, 2003.
- Voicu, Bogdan, „Între tradiție și postmodernitate? O dinamică a orientărilor de valoare în România”, în Bogdan Voicu, Mălina Voicu, *Valori ale românilor: 1993 – 2006. O perspectivă sociologică*, Institutul European, Iași, 2007.
- Voicu, Bogdan; Voicu, Mălina, „România și studiul comparativ al valorilor”, în Bogdan Voicu, Mălina Voicu (coord.), *Valori ale românilor: 1993 – 2006. O perspectivă sociologică*, Institutul European, Iași, 2007.
- Voicu, Mălina, „Modernitate religioasă în societatea românească”, în *Sociologie Românească*, nr. 1- 4, 2001.
- Voicu, Mălina, „Religiozitate și revitalizare religioasă în perioada de tranziție”, în Voicu, Bogdan; Voicu, Mălina (coordonatori), *Valori ale românilor: 1993 –*

2006. *O perspectivă sociologică*, Institutul European, Iași, 2007.
- Wach, Joachim, *Sociologia religiei*, traducere de Florin Iorga, studiu introductiv de Nicu Gavriluță, Polirom, Iași, 1997.
- Weber, Max, *Economy and society. An outline of interpretative sociology*, a translation of German edition, University of California Press, Berkeley, 1978.
- Weber, Max, *Essays in sociology*, Edited, with an Introduction by H. H. Gerth and C. Right Mills, with a New Preface by Brian S. Turner, Routledge, New York, 1991.
- Willaime, Jean - Paul, *Sociologia religiilor*, ediția a doua, traducere de Felicia Dumas, Institutul European Iași, 2001.
- Yanaras, Christos, *Abecedar al credinței. Introducere în teologia ortodoxă*, traducere de pr. dr. Ioan Coman, Editura Bizantină, București, 1996.
- Zăgrean, Ioan, „Préoccupation et problèmes de morale chrétienne dans la théologie orthodoxe roumaine”, în L'Église Orthodoxe Roumaine, *De la Théologie orthodoxe roumaine des origines à nos jours*, Édition de L'Institut Biblique et de Mission Orthodoxe, Bucarest, 1974.

WEBOGRAPHY

- ***, *Actul constitutiv al Federației Filantropia din 12 Decembrie 2007*, București, www.patriarhia.ro (21 aprilie 2010).
- ***, *Lucrările ședinței anuale de lucru a Adunării Eparhiale a Arhiepiscopiei Iașilor din data de 14 Februarie 2009*, www.mmb.ro (21 aprilie 2010).
- ***, *Protocolul de cooperare în domeniul incluziunii sociale, încheiat între Guvernul României și Patriarhia Română la 2 octombrie 2007*, www.patriarhia.ro (21 aprilie 2010).
- ***, *Protocolul de cooperare privind parteneriatul „Asistență medicală și spirituală”, încheiat la 24 iulie 2008 între Patriarhia Română și Ministerul Sănătății Publice*, www.patriarhia.ro (21 aprilie 2010).
- ***, *Raportul de Activitate pe 2008 al Sectorului de Asistență Socială Diaconia, material parvenit de la Biroul de asistență socială „Diaconia”*, site www.mmb.ro (21 aprilie 2010).
- ***, *Regulamentul de organizare și funcționare a sistemului de asistență socială în România*, site www.patriarhia.ro, (21 aprilie 2010).
- ***, *Statutul Federației Filantropia*, www.patriarhia.ro (30 aprilie 2010).
- Belu, Dumitru, *Iubire și dreptate*, www.crestinortodox.ro (17.06.2010).
- Burrell, Gibson, Morgan, Gareth, *Sociological paradigms and organisational analysis*, Heinemann, London, 1979, www.darsis.dk, (17.02.2012).
- Canet, Raphaël, *Document de travail de la chaire MCD. Communauté, nation et nationalisme. Le cas québécois*, 1997, www.livregroup.com, (6.04.2012).
- Durkheim, Émile, *De la division du travail social*, livre I, édition électronique réalisée à partir du livre d'Émile

- Durkheim, *De la division du travail social*, 1893, complétée le 15 février 2002 à Chicoutimi, Québec, <http://classiques.uqac.ca>, (3.03.2011).
- Giurescu, C. Constantin, *Istoria Românilor. Din cele mai vechi timpuri până la moartea lui Alexandru cel Bun (1432)*, vol. I, ediția a cincea revăzută și adăogită, Fundația Regală Pentru Literatură și Artă, București, 1946, www.ro.scribd.com (17.07.2012).
- Gresham, L., John, Jr., *The Collective charisma of The Catholic Church: Werner Stark's critique of Max Weber's routinization theory*, www.cssronline.org (01.08.2012).
- Micu, Iulian, *Cine sunt liderii presei online din municipiul Iași*, <http://iulianmicu.blogspot.com> (21 aprilie 2010).
- Mitropolia Moldovei și Bucovinei, Sectorul de Asistență Socială Diaconia, *Raport de activitate - 2008*, www.mmbdiaconia.ro, (12.03.2009).
- Nistoroiu, Emilia, *Despre noul Statut al Bisericii Ortodoxe Române. Motivele tradiționale și contextuale de schimbare a procedurii de alegere a ierarhilor. Interviu cu Preasfințitul Damaschin*, www.crestinortodox.ro (12.06.2012).
- Popa, Gheorghe, *Libertate și responsabilitate în spațiul iubirii creștine*, www.crestinortodox.ro, (21.04.2011).
- Răducă, Vasile, *Parohia – spațiu misionar*, <http://www.crestinortodox.ro> (26 aprilie 2010).
- Selznick, Philip, *Foundations of the Theory of Organization*, în *American Sociological Review*, volume 13, Issue 1 (Feb., 1948), <https://www2.bc.edu>, (16.05.2012).
- Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, *Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române*, www.patriarhia.ro (06.08.2012).
- Site www.iasi.mmb.ro/arhi, (06.08.2012).
- Stăniloae, Dumitru, *Învățătura creștină despre muncă*, www.crestinortodox.ro (11.02.2011).

- Tudor, Alexandru, *Unitate și diversitate în Faptele Apostolilor*, www.crestinortodox.ro (11.02.2012).
- Tylor, B., Edward, *Primitive Culture. Researches into the development of mythology, philosophy, religion, language, art, and custom*, vol. 1, John Murray, London, 1920, p. 1, www.scribd.com (14.05.2012).
- Voicu, Bogdan, *Valorile și sociologia valorilor*, site www.iccv.ro, (03 iulie 2012).
- www.basilica.deveu.com, (11.04.2011).
- www.fundatia.mmb.ro, (16.05.2012).
- www.iasi.mmb.ro, (12.04.2012).
- www.mavrodolu.ro, (11.04.2011).